

Nr 924

Av herrar **Palm** och **Nilsson** i Bästekille, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 191, med förslag till lag om rätt för kommun att bistå utländska studerande.*

(Lika lydande med motion nr 763 i Första kammaren)

I proposition nr 191 föreslår Kungl. Maj:t, att riksdagen skall antaga till propositionen fogat förslag till lag om rätt för kommun att bistå utländska studerande. Dylika kommunala åtgärder skall enligt förslaget kunna avse stipendiater som kommer till vårt land inom ramen för våra samordnade hjälpinsatser och som vistas i kommunen för studier eller annan utbildning.

Den omfattande internationella biståndsverksamhet som bedrivs för att hjälpa de fattiga folken i deras utveckling är tvivelsutan av mycket väsentlig betydelse, och vårt lands insatser i detta arbete bör på olika sätt understödjas och vidareutvecklas. Det är därvid av största värde att studerande från utvecklingsländerna bereds möjligheter till undervisning och utbildning vid våra läroanstalter och inom vårt näringsliv. Trots detta ställer vi oss tveksamma till det föreliggande förslaget. Det synes oss nämligen att här berörda hjälpformer helt borde finansieras genom medel som ställs till förfogande i samband med den statliga verksamheten på området.

Möjligheterna till självständiga insatser från kommunernas sida förefaller bli ganska små, då rätt långt gående inflytande från verksamhetens centrala administration kommer att vara oundvikligt. Kommunalrättskommittén anför att de kommunala insatserna därmed skulle kunna komma att få så osjälvständig prägel att starkare kommunalt intresse för verksamheten knappast kunde finnas.

Då kommunernas insatser i själva verket kommer att utgöra stöd åt stipendiater som anvisas kommunerna av u-landshjälpens centrala administration, innebär kommunernas medverkan i huvudsak blott bidrag till hjälparbetets finansiering. Möjligheter att lämna även denna hjälp genom bidrag från den centrala administrationens sida torde inte saknas och bör i vart fall lätt kunna åstadkommas utan särskild lagstiftning och utan principiellt förkastliga kompetensförändringar.

Antagande av föreliggande lagförslag innebär en principiellt betydelsefull avvikelse från begränsningen av den kommunala kompetensen. Även om förslaget är av föga räckvidd, öppnar det möjligheter till krav på ytterligare avsteg från den kommunala verksamhetens grundläggande regel om den lokala anknytningen. Det finns många uppgifter och många

hjälpbehov av hög angelägenhetsgrad, där i och för sig åtgärder skulle kunna vara befogade. Naturkatastrofer, krig och liknande olyckor kan mycket snabbt aktualisera svenska hjälpåtgärder. Det är i de flesta fall fråga om behov av sådan storleksordning att endast en gemensam insats under central ledning medför verklig effekt. I varje sådant tänkt läge blir emellertid kommunal medverkan lika berättigad som vad gäller hjälpen till u-länderna, och en speciell lagstiftning för att vidga den kommunala kompetensen blir också lika berättigad.

Ekonomiska och humanitära skäl kan också tala för att stipendier med samma rätt borde kunna utgå till studerande från länder som vi inte brukar beteckna som utvecklingsländer. I den mån sådana fall kan komma att aktualiseras uppkommer på nytt frågan om en utvidgning av den kommunala kompetensen.

Den utökning och utvidgning av kommunala arbetsuppgifter som skett under de senaste årtiondena synes oss tala för att större skäl föreligger för en begränsning än för en utvidgning av den kommunala verksamheten.

Vi hävdar att kommunal verksamhet skall omfatta uppgifter som syftar till att tillvarata den särskilda ortens intressen och möjligheter, som kan ges en till kommunen begränsad räckvidd, som är av betydelse för den lokala miljön och som rimligen kostnadsmässigt kan bäras av kommunens invånare. Det är också av betydelse att verksamheten begränsas till att omfatta sådana uppgifter som är av intresse för kommuninvånarna i gemen och att den inte spänner över områden som lämpligen kan anförtros åt andra huvudmän.

Hjälpen till utvecklingsländerna är en betydelsefull och behjärtansvärd verksamhet men bör handhavas och finansieras av statliga organ. Dessa bör därvid även beakta behovet av stipendier till elever vid undervisningsanstalter och inom näringslivet varhelst inom vårt land studierna lämpligen kan bedrivas.

Aberopande det ovan anförda hemställer vi,
att riksdagen måtte

1. avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 191; samt
2. i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala, att de centrala administrativa myndigheter som handhar biståndsverksamheten till utvecklingsländerna enligt riksdagens mening bör beakta behovet av stipendier för studerande vid skolor och inom näringslivet i vårt land och därvid särskilt ägna uppmärksamhet åt sociala och kurativa åtgärder.

Stockholm den 20 november 1962

Sixten Palm

Jöns Nilsson
i Bästekille